

3.1 Paragraaf lokale heffingen en belastingen

3.1.1 Inleiding

In deze paragraaf geven wij inzicht in de tarieven en de tariefontwikkeling met betrekking tot de lokale heffingen en belastingen.

De lokale heffingen kunnen we onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Gebonden wil zeggen dat de besteding gerelateerd is aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies (bijvoorbeeld leges, marktgeld) of bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de desbetreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen. De opbrengsten hieruit kunnen door de gemeenteraad vrijelijk binnen het werkterrein van de gemeente worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerende-zaakbelastingen (OZB), hondenbelasting en precariobelasting. Deze heffingen zijn niet verbonden aan een inhoudelijk programma en behoren tot de algemene dekkingsmiddelen.

Deze paragraaf heeft betrekking op beide heffingen. In het vervolg gaan wij achtereenvolgens in op:

- Ontwikkelingen en rijksbeleid
- Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen
- Heffingen woonlasten (lokale lastendruk)
- Overige lokale heffingen
- Kwijtscheldingen
- Kostendekkendheid

3.1.2 Ontwikkelingen en rijksbeleid

a. OZB-opbrengst

De maximale jaarlijkse stijging van de onroerende-zaakbelastingen is begrensd door de macronorm. Deze macronorm wordt overigens niet per afzonderlijke gemeente gehandhaafd. Overschrijding van deze norm op landelijk niveau kan wel leiden tot aanwijzingen. Voor 2016 was deze norm 1,57%.

Er waren plannen deze norm te vervangen door een woonlastennorm. Hierbij wordt jaarlijks een grens gesteld aan de stijging van de lokale heffingen. Echter voor 2017 is weer gekozen voor een macronorm. Deze is op basis van de meicirculaire 2016 vastgesteld op 1,97%.

	Percentage	Bedrag (x € mln)
Macronorm 2017 over € 3.955 miljoen (OZB-opbrengst 2016)	2,7% ¹	106,79
Correctie vanwege overschrijding 2016		-28,70
Macronorm 2017 na correctie	1,97%	78,09

¹ Dit percentage is opgebouwd uit 1,5% reële trendmatige groei van het BBP en 1,2% prijsontwikkeling Nationale Bestedingen (op basis van het Centraal Economisch Plan 2016).

De tarieven voor de OZB worden, conform de kadernota 2017, verhoogd met het inflatiepercentage van 0,9 zodat de verhoging onder de gestelde macronorm blijft.

b. Precariobelasting op kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven

Er bestaat al lange tijd onduidelijkheid over het afschaffen van precariobelasting op kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven. Op 10 februari 2016 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties in een brief aan de Tweede Kamer het volgende laten weten:

" Voor de afschaffing van precario op nutsnetwerken geldt dat dit het beste kan worden geregeld bij een komende grotere hervorming/verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Daarin kunnen de effecten worden opgevangen. Hierop vooruitlopend stuur ik dit voorjaar een wetsvoorstel naar uw Kamer¹ om er in ieder geval voor te zorgen dat met ingang van 1 januari 2017 de tarieven voor precario op nutsnetwerken niet verder oplopen en het aantal gemeenten dat deze vorm van precario heft, niet verder stijgt. Het wetsvoorstel gaat uit van afschaffing, maar biedt gemeenten nog tien jaar de mogelijkheid om maximaal het op 1 januari 2016 in hun gemeente geldende tarief te hanteren. Na uiterlijk tien jaar is geen precarioheffing meer mogelijk op nutsnetwerken. Deze periode kan worden bekort bij een grotere hervorming/verruiming van het gemeentelijk belastinggebied ".

¹ De Raad van State heeft in juni 2016 aangegeven dat het voorstel nader dient te worden overwogen. Het is dus nog geen formele wetswijziging.

In het 'Nader rapport beperking van de heffingsbevoegdheid van precariobelasting voor enige openbare werken van algemeen nut' van 22 juni 2016 en het daarbij gevoegde wetsvoorstel, is toegevoegd dat alleen gemeenten die al in 2015 precariobelasting hieven op enige openbare werken van algemeen nut in aanmerking komen voor de overgangsregeling. In samenwerking met andere gemeenten waarvoor deze toevoeging consequenties zou hebben voor de heffing van precariobelasting vanaf 2017 is een lobby gestart om het effect van de toevoeging ongedaan te maken. Dit risico is ook opgenomen in de risicoparagraaf.

c. Kostendekkendheid heffingen

In maart 2016 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) aangepast. Met ingang van de begroting 2017 dient het volgende inzichtelijk te worden gemaakt:

- hoe berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd;
- dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden;
- wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen;
- hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

d. Toerekening overhead

De overhead wordt op basis van personeelslasten toegerekend aan de heffing.

3.1.3 Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

Met het opstellen van de begroting 2017 is rekening gehouden met de kadernota die door de gemeenteraad in de besluitvormende raadsvergadering van 28 juni 2016 is vastgesteld. Het uitwerken van de kaders resulteert in de onderstaande inkomsten.

Overzicht inkomsten uit algemene middelen (x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Onroerende zaakbelasting woningen eigenaren	€ 1.944	€ 2.062	€ 1.944
Onroerende zaakbelasting niet-woningen eigenaren	€ 1.075	€ 983	€ 1.050
Onroerende zaakbelasting niet-woningen gebruikers	€ 665	€ 652	€ 658
Hondenbelasting	€ 85	€ 85	€ 86
Precariobelasting	€ 25	€ 579*	€ 786*

* In de bovenstaande tabel is conform de richtlijnen van de provincie de primaire begroting 2016 opgenomen. In 2016 is het begrote bedrag structureel verhoogd met € 200.000 tot

€ 779.000 en in 2017 verhoogd met 0,9% inflatiecorrectie tot € 786.000.

Overzicht inkomsten uit specifieke middelen (x € 1.000)

Gebonden heffingen	Product	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Huwelijken	147	€ 30	€ 36	€ 36
Begrafenisrechten	53	€ 501	€ 413	€ 413
Afvalstoffenheffingen huisvuil	54	€ 1.885	€ 1.832	€ 1.887*
Containerrechten bedrijfspvuil	55	€ 376	€ 367	€ 376
Marktgeden	71	€ 59	€ 45	€ 48
Rioolheffingen	92	€ 2.649	€ 2.644	€ 2.631
Havengelden, incl. huur watersportvereniging	95	€ 59	€ 78	€ 78
Leges bouwvergunningen	105	€ 439	€ 440	€ 440

* Dit is exclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.

3.1.4 Heffingen woonlasten (lokale lastendruk)

Tot de lokale woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen bepalen grotendeels de gemeentelijke opbrengsten en bepalen daarmee ook grotendeels de lokale lastendruk.

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de gemiddelde WOZ-waarde (= de basis voor het berekenen van de OZB-aanslag) en de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in euro's weergegeven over 2017 en de twee voorgaande jaren. Tevens zijn hierin de geldende tarieven voor de afvalstoffen- en de rioolheffing opgenomen. De gemiddelde woonlast OZB is berekend door de gemiddelde WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het geldende tariefpercentage.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	2015	2016	2017
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 169.000	€ 174.000	€ 179.000
OZB eigenaren woningen	€ 183	€ 184	€ 186
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishoudens	€ 205	€ 199	€ 206*
Rioolheffing, eigenarendeel	€ 152	€ 150	€ 150
Rioolheffing, gebruikersdeel	€ 74	€ 76	€ 76
Totaal	€ 614	€ 609	€ 618
% stijging t.o.v. vorig jaar	8,2%	-0,8%	+1,5%**

* Dit is exclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing. Na de onttrekking komt het tarief voor een meerpersoonshuishoudens op € 196 (afgerond).

** Uit bovenstaande tabel blijkt dat de gemiddelde woonlasten in Gemeente Sliedrecht in 2017 met 1,5% zullen stijgen ten opzichte van het jaar ervoor. In dit percentage is nog geen rekening gehouden met het lagere tarief voor de afvalstoffenheffing als gevolg van de onttrekking aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing. De stijging komt hiermee op 0%.

Bij de berekening van de woonlasten voor 2017 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Onroerende-zaakbelastingen	+ 0,9% inflatiecorrectie
Afvalstoffenheffing	hoogstens 100% kostendekkend
Rioolheffing	hoogstens 100% kostendekkend

Hieronder treft u per heffing een toelichting aan.

Onroerende zaakbelasting

Het grootste deel van de gemeentelijke belastingopbrengst bestaat uit de onroerende-zaakbelastingen (OZB). De OZB bestaat uit drie verschillende belastingen: een eigenarenbelasting voor woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De opbrengst vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De raad bepaalt met het vaststellen van de begroting de totale opbrengst van deze heffing. De heffingsgrondslag is de totale WOZ-waarde van de onroerende zaken, oftewel de WOZ-capaciteit. Deze wordt vastgesteld volgens de regels van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Voor 2017 gelden de WOZ-waarden met als waardepeildatum 1 januari 2016. Door de geraamde opbrengst te delen door de WOZ-capaciteit ontstaat het tarief en daarmee het bedrag dat de belastingplichtigen moeten betalen.

De OZB wordt berekend naar een percentage van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.

De WOZ-waardeontwikkeling van peildatum 1 januari 2015 naar 1 januari 2016 is voor woningen vastgesteld op 3,1% en voor niet-woningen -1%. Rekening houdend met de gewenste (meer)opbrengst en de waardeontwikkeling leidt dit voor 2017 tot de volgende tarieven. Om de ontwikkeling van de tarieven te laten zien zijn ook de tarieven over eerdere jaren opgenomen.

Tarieven	2013	2014	2015	2016	2017
Gemiddelde WOZ-waarde					
Eigenaar woning	0,0979	0,1049	0,1083	0,1058	0,1030
Eigenaar niet-woning	0,1494	0,1506	0,1561	0,1432	0,1606
Gebruiker niet-woning	0,1103	0,1173	0,1213	0,1114	0,1247

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Wettelijk uitgangspunt is dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval.

De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (x € 1):

Tarieven	2013	2014	2015	2016	2017
Meerpersoons huishoudens	193,56	193,56	204,84	198,96	205,92*
Eenpersoons huishoudens	138,00	138,00	146,16	142,00	146,97*
Wijziging	-7,7%	0,0%	5,9%	-2,9%	3,5%*

* Dit is exclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing. De nieuwe tarieven worden dan:

- Meerpersoons huishoudens € 195,48
- Eenpersoons huishoudens € 139,56
- Wijziging -5,1%

Rioolheffing

Met ingang van 2010 is het rioolrecht ex artikel 229 van de Gemeentewet vervangen door de rioolheffing ex artikel 228a van diezelfde wet. Dit is het gevolg van de inwerkingtreding van de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. Hiermee hebben gemeenten de mogelijkheid gekregen om naast de kosten van zorgplicht voor het afvalwater ook de kosten van de zorg voor het hemel- en grondwater te verhalen via de rioolheffing. Welke kosten via de nieuwe rioolheffing worden verhaald, is met het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld.

De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (x € 1):

Tarieven	2013	2014	2015	2016	2017*
Eigenaar woning	135,21	135,21	151,92	149,76	149,76
Gebruiker niet-woning	57,36	57,36	74,52	76,34	76,34
Wijziging	-3,3%	0,0%	17,6%	0,2%	0,0%

* Dit is exclusief 0,9% inflatiecorrectie. Na toepassing van de inflatiecorrectie komen de tarieven successievelijk uit op € 151,08 (EW) en € 77,04 (GNW).

Sliedrecht heft van eigenaren van panden een vast bedrag per jaar. Hierbij is de situatie per 1 januari bepalend. Ook van gebruikers van panden wordt rioolheffing geheven. Dit is met ingang van 2015 ook een vast bedrag per jaar. Tot 2015 was dit afhankelijk van het waterverbruik.

Vergelijking andere gemeenten

Vergelijking van de woonlasten met de Drechtstedengemeenten kan worden gemaakt. Deze is gebaseerd op de actuele gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten 2016 op www.coelo.nl en geeft de woonlasten van een meerpersoonshuishouden weer. De woonlasten in 2016 in Alblasterdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht worden weergegeven in onderstaand schema (x € 1).

Tarieven	Gemiddelde WOZ	Tarief OZB	OZB eigenaar	Rioolheffing e/g	Afvalstoffenheffing	Totaal	Rangnr meerp. huis
Sliedrecht	173.000	0,1058	183	226	199	608	26
Dordrecht	156.000	0,1301	202	172	270	644	59
Papendrecht	186.000	0,1335	249	265	237	751	211
Zwijndrecht	167.000	0,1374	230	268	309	807	303
Alblasterdam	194.000	0,1327	258	200	324	782	265
H.I. Ambacht	208.000	0,1471	306	172	315	793	309
Landelijk gemiddelde	219.000	0,1259	268	193	263	723	-

De indicatie in de laatste kolom betekent hoe lager het rangnummer hoe lager de woonlasten.

3.1.5 Overige lokale heffingen

Hondenbelasting

De Gemeentewet regelt dat gemeenten een belasting op het houden van honden mogen heffen. De hondenbelasting is een zuivere belasting die naar de algemene middelen van de gemeente vloeit. In de gemeente Sliedrecht zetten we de opbrengsten uit de hondenbelasting volledig in voor maatregelen gericht op de bestrijding van overlast door honden.

Voor 2017 zijn de tarieven verhoogd met 0,9% zoals vastgesteld in de Kadernota.

Berekening kostendekkendheid hondenbelasting	2017
Coördinatie:	
Beleid en regelgeving, afhandeling klachten, communicatie en organisatie	7.994
Beheer en onderhoud losloopgebieden en uitreengebieden:	
Legen afvalbakken wekelijks	4.614
Kuilen vullen/ entrees voorzien van houtsnippers	9.680
Herstel omheining	1.936
Hagen (als onderdeel omheining) knippen	3.752
Groot onderhoud: bijvoorbeeld draineren	2.000
Aankoop niet duurzame goederen en diensten:	
Losloopgebieden en uitreengebieden	11.520
Grond om kuilen te vullen	925
Communicatie gemeentepagina	500
Drukken folder	0
Activiteiten hondenbeleid	0
Hondenpoepzakjes	0
Subtotaal	42.921
Handhaving en toezicht:	
Handhaving overlast honden	29.700
Uitvoeringskosten Gemeente Belastingen Drechtsteden:	
Aanmeldingen, afmeldingen, bijhouden mutaties, controles, kwijtscheldingen etc.	12.850
Totaal jaarlijkse kosten bestrijding overlast honden (a)	85.471
Opbrengst hondenbelasting (b)	86.000
Dekking (a/b *100)	99%

Reinigingsrechten

Voor het ophalen van afval bij niet-woningen (winkels, bedrijven, buurtcentra, etc.) kunnen gemeenten een reinigingsrecht heffen. Uitgangspunt is dat dit tenminste kostendekkend gebeurt. Gemeenten hebben niet de verplichting om afval bij bedrijven in te zamelen. Dit in tegenstelling tot het inzamelen van huishoudelijk afval bij woningen. Bedrijven dienen zelf zorg te dragen voor het afvoeren van het afval en kunnen hiervoor een contract aangaan met een erkende afvalinzamelaar.

Precariobelasting

De precariobelasting is een zuivere belasting. De opbrengst is sterk afhankelijk van wisselende activiteiten in de openbare ruimte. Met ingang van 2016 wordt ook precariobelasting geheven over de binnen de gemeentegrenzen vallende kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven.

Gelet op het onder 'Ontwikkelingen en rijksbeleid' genoemde voornemen van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties wordt het tarief voor kabels, buizen en leidingen voor 2017 niet verhoogd.

Havengeld

Voor het gebruik van de gemeentelijke haven of andere openbare werken, alsmede voor het gebruik van alle binnen deze gemeente gelegen openbare wateren wordt door de gemeente havengeld geheven. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt.

Lijkbezorgingsrechten

Als gemeente heffen wij rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt. De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De overige tarieven worden verhoogd met 0,9% zoals vastgesteld in de Kadernota.

3.1.6 Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige als gevolg van financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan 90% van de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken, dat deze inkomensgrens wordt verruimd naar 100% van de bijstandsnorm. Onze gemeente hanteert de zogeheten 100%-norm, wat betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Er vindt ook een vermogenstoets plaats. Een groot deel van de kwijtscheldingen wordt geautomatiseerd getoetst. Het doel hiervan is om zo de administratieve lasten voor de burger te verminderen.

Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend.

Sliedrecht verleent kwijtschelding voor:

- Onroerende-zaakbelastingen
- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Hondenbelasting (tot maximaal de helft van de verschuldigde belasting voor de eerste hond).

3.1.7 Kostendekkendheid

Voor gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven. In onderstaande tabel is de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2017 inzichtelijk gemaakt.

Berekening kostendekkendheid	Afvalstoffen-heffing	Riool-heffing	Haven-geld	Lijk-bezorging	Bouw-leges	Reinigings-rechten	Leges Burgerzaken
Kosten taakveld (en) incl. (omslag)rente	2.368.511	2.333.271	56.977	246.326	272.856	280.437	767.913
Inkomsten taakveld (en), excl. heffingen	659.861	7.059	4.203	0	0	30.995	0
Netto Kosten taakvelden	1.708.650	2.326.212	52.774	246.326	272.856	249.442	767.913
Overige toe te rekenen:							
Overhead incl. (omslag)rente	571.339	196.447	15.477	219.210	224.401	117.396	0
Bestemmingsreserve							
BTW **		200.000					
Totale overige kosten (a)	2.279.989	2.722.659	68.251	465.536	497.257	366.838	767.913
Opbrengst heffingen (b)	1.887.183	2.631.358	60.086*	412.500	452.407	364.489	332.945
Dekking (b/a *100)	83%	97%	88%	89%	91%	99%	43%

* Dit is exclusief opbrengst pleziervaart van € 18.000. De kosten hebben alleen betrekking op de beroepshavens. Voor pleziervaartuigen worden nagenoeg geen directe kosten gemaakt.

** Bij de begroting 2015 is besloten (Raadsbesluit 11/11/2014) op grond van de thema-onderzoeken wel btw in de rioolheffing te verwerken en niet in de afvalstoffenheffing.

De kostendekkendheid wordt overeenkomstig de regelgeving bepaald per verordening.

Over de kostendekkendheid wordt opgemerkt dat toegewerkt wordt naar:

1. overhead toe te rekenen op basis van personeelslasten;
2. één systematiek van toerekening van overhead;
3. 100% kostendekkendheid te hanteren;
4. kwijtschelding ten laste te brengen van de heffing.

Voor lijkbezorging geldt dat de meeropbrengst ten gunste van een bestemmingsreserve wordt geboekt om de tarieven te egaliseren en de toekomstige uitbreiding van de begraafplaats te bekostigen.